

23.2.2011

Alkuperäiskansojen osallisuus turvattava pohjoisen ulottuvuuden yhteistyössä

Tänään päättyi toinen pohjoisen ulottuvuuden parlamentaarinen foorumi. Foorumissa saamelaista parlamentaarista neuvostoa (SPN) edusti Suomen saamelaiskäräjien ja SPN:n puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi. Foorumi lähetti vahvan viestin pohjoisen ulottuvuuden yhteistyöhön osallistuville valtioille. Foorumin julkilausumassa vaadittiin valtioita yhteistyössä alkuperäiskansojen kanssa laatimaan malli, miten alkuperäiskansojen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet turvataan pohjoisen ulottuvuuden yhteistyössä” kertoo Näkkäljärvi, joka oli SPN:n ja ainoana alkuperäiskansojen edustajana valmistelemassa foorumin julkilausumaa.

Pohjoinen ulottuvuus (PU) on yhteistyötä neljän tasa-arvoisen kumppanin: Euroopan Unionin, Venäjän, Norjan ja Islannin välillä. Maantieteellisesti Pohjoisen ulottuvuuden alue kattaa Luoteis-Venäjän, Itämeren ja arktiset alueet, mukaan lukien Barentsin alue. Yhdysvallat ja Kanada ovat Pohjoisen ulottuvuuden tarkkailijamaita. Pohjoisella ulottuvuudella on neljä kumppanuutta: ympäristö-, sosiaali- ja terveys-, liikenne- ja logistiikka- sekä kulttuurikumppanuus. Ensimmäinen pohjoisen ulottuvuuden parlamentaarinen foorumi pidettiin Brysselissä vuonna 2009. Saamelaiset osallistuvat foorumiin SPN:n ja arktisten parlamentaarikkojen pysyvän komitean kautta.

Parlamentaarinen foorumi esittää alkuperäiskansojen oikeuksien huomioimista pohjoisen ulottuvuuden työssä. ”Olen hyvin tyytyväinen foorumin julkilausumaan ja SPN teki paljon työtä julkilausuman eteen. Sihteeristön alustavassa esityksessä julkilausumaksi ei ollut aluksi sanakaan alkuperäiskansojen oikeuksista. Nyt alkuperäiskansojen oikeudet on huomioitu kattavasti julkilausumassa ja sen kumppanuusohjelmissa. On tärkeää, että alkuperäiskansojen oikeudet huomioidaan horisontaalisesti ” kertoo Näkkäljärvi tyytyväisenä.

Foorumi vaati julkilausumassaan, että pohjoisen ulottuvuuden ja alkuperäiskansojen välistä yhteistyötä tulee lisätä ja syventää. Ympäristökumppanuudessa foorumi kehotti valtioita turvaamaan alkuperäiskansojen oikeudet kehitettäessä uusiutuvaa energiaa. Lisäksi luonnonresurssien hyödyntämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota alkuperäiskansojen oikeuksiin ja kulttuuriin ja ympäristöllisiin vaikutuksiin. ”Olen erittäin tyytyväinen kun julkilausumassa vaadittiin, että uusiutuvien energiamuotojen ja luonnonresurssien hyödyntäminen ei saa uhata alkuperäiskansojen oikeuksia. Myös Venäjän valtio hyväksyi oheiset muotoilut. Tuulivoimapaistot ovat eri puolella saamelaisten asuttamia alueita uhanneet poronhoitoa. Luonnonresurssien hyödyntäminen, kuten öljyn poraus, erityisesti Venäjällä on uhannut monien alkuperäiskansojen toimeentuloa ja kulttuurin jatkuvuutta. Toivottavasti julkilausuma huomioidaan Venäjän energiapolitiikassa. ” Näkkäljärvi kertoo.

Foorumi esitti, että sosiaali- ja terveyskumppanuuteen otettaisiin uusi osio, joka koskee perinteisten elinkeinojen turvaamista ja kehittämistä. ” Tämä on hyvin tärkeä esitys. Perinteisten elinkeinojen heikko kannattavuus ja elinkeinojen harjoittamisedellytysten heikkeneminen on johtanut joissakin alkuperäiskansayhteisöissä vakaviin ongelmiin. Esimerkiksi Kanadassa, kun hylkeennahan kauppa on EU:n kiellon johdosta pienentynyt, metsästäjien tulotaso on heikentynyt ja moni on joutunut lopettamaan elinkeinon. Tämä on johtanut sosiaalisiin ongelmiin kuten alkoholismiin ja jopa itsemurhiin” Näkkäljärvi taustoittaa.

Pohjoisen ulottuvuuden uusin kumppanuus on kulttuurikumppanuus. Foorumi korosti, että alkuperäiskansojen aktiivinen osallistuminen kulttuurikumppanuuteen on erityisen tärkeää. ”

Alkuperäiskansoilla on paljon annettavaa kulttuurikumppanuudelle. Alkuperäiskansojen musiikki, taide, käsityö ja esittävät taiteet tulisivat olla kumppanuuden keskiössä” Näkkäljärvi näkee.

”Nyt olemme saaneet tärkeitä asioita foorumin julkilausumaan ja meidän tulee huolehtia siitä, että ne myös huomioidaan pohjoisen ulottuvuuden eri kumppanuuksissa ja yhteistyössä. Meidän alkuperäiskansojen ja saamelaisen parlamentaarisen neuvoston tulee laatia esityksiä siitä, miten julistuksessa olevia tärkeitä asioita voidaan toimeenpanna. Erityisesti meidän tulee pohtia sitä, miten alkuperäiskansojen osallisuus voidaan parhaiten turvata pohjoisen ulottuvuuden yhteistyössä. Tulemme käsittelemään asiaa SPN:n hallituksen seuraavassa kokouksessa huhtikuussa ja toivottavasti saamme silloin valmistelutyön hyvin alkuun”, Näkkäljärvi kertoo.

Konferenssin julkilausuma löytyy täältä.

Kolmas pohjoisen ulottuvuuden parlamentaarinen foorumi järjestetään Venäjällä vuonna 2013.

Lisätietoja: Puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi, klemetti.nakkalajarvi@samediggi.fi, +358505242109